

VESZPRÉMMEGYEI UJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Égész évre 12 kor. Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor. Egy óra 1 kor.
Lelkesek, tanítók, községi jegyzők 8 koronáért kapják a lapot.
Egyes szám ára a csütörtöki lapból 8, a vasárnapiból 16 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Uj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Kossuth Lajos-utca 22.
Csütörtökön, pénteken, vasárnap és hétfőn a lapok az utcán is árusíthatnak.

Lapunk csütörtöki száma technikai okokból nem jelen- hetett meg.

Jobbra-balra.

Az „Az Est”, az új rezsim egyik leg-
hangosabb orgánuma „felkérésre” leközi azt
a jegyzőkönyvet, amelyet Vázsonyi Vilmos
igazságügyminiszternek és Polónyi Géza ex
igazságügyminiszternek gróf. Károlyi Mihály
lakásán ez év június 3-án történt lovagiattlan,
de annál ünnepélyesebb kibéküléséről vettek
fel. E szerint Vázsonyi kijelentette, hogy Po-
lónyit a választójogi küzdelem között kívánja
látni s ezzel elismeri, hogy Polónyinak köz-
életi szereplésében gáncsolni való niacsen.

Énünkbe jut erről a Schwarcznak és
Weisznek az esete. Becsületsértési ügyben
állottak a bíró előtt, aki békésen óhajtván
elintézni az ügyet, a következményekre való
figyelmeztetés mellett felhívta a sértő Schwar-
czot, hogy a becsületsértést vonja vissza s
azzal Weisz beéri.

— Nos — mondá — Schwarcz mondja
ezt: Weisz te nem vagy gazember.

— Igenis — feleli Tchwarcz. — Tehát:
Weisz te nem vagy gazember?

— Kérem tekintetes járásbíró ur — pat-
tan föl Weisz — felszik hallani, hogy ez a
megátalkodott most is sértetet?

— Hát igazán miféle eljárás ez Schwarcz?
— mordul rá a bíró. — Hiszen abban álla-
podtunk meg, hogy visszavonja a sértést!

— Bocsánat tekintetes járásbíró ur —
szól ravaszul Schwarcz — én a megállapo-
dást teljesítettem. A hangsúlyra azonban nem
voltunk kiegyezve.

Ugy vesszük ki Vázsonyi nyilatkozatá-
ból, hogy a hangsúlyra ő sem egyezett ki
Polónyival.

Harmónia király és nemzet között. *)

Azok között a vádak között, ame-
lyekkel a munkapártot elhalmozták, is-
mételten fölhangzik az a megjegyzés
is, hogy ime, a munkapárt, amelyik
megalakulásakor olyan nyomatékosan
hangsúlyozta a nemzet és király kö-
zötti harmónia szükségét, most a vá-
lasztójog kérdésében a királlyal ellen-
tétbe helyezkedik.

Sajátságos vád! Mutatja ez is,
milyen mesterségesen igyekeznek né-
melyek az alkotmányosság alapfogal-
mait összekuszálni. Hiszen mindenek-
előtt vét az alkotmányosság szelleme,
de vét a király iránti lojalitás iránt is,

aki a radikális választójogi programról
mint öfelsége személyes kívánságáról
beszél.

A királynak a választójogra vo-
natkozó állásfoglalása az alkotmányos-
ság szellemének s az alkotmányos
uralkodó hivatásának teljesen megfelel.
Ő felségének aggályai voltak az iránt,
hogy a munkapárti kormány választó-
jogi programja kielégíti-e a nemzet
kívánságait? S miután a mult kormány
— meggyőződésére való tekintettel —
nem vállalta egy radikálisabb vá-
lasztójogért a felelősséget, olyan kor-
mányt nevezett ki, amelyik messzebb-
menő választójogi javaslat előterjesz-
tésével alkalmat adjon a nemzetnek,
hogy nyilvánítsa akaratát. Ő felsége-
ténykedése tehát abból áll, — s az
alkotmány szelleméből kifolyólag nem
is állhat máshogy — miszerint ezt a
kérdést a radikális állásponton álló
kormány kinevezésével napirendre hozta
s a nemzet elhatározása alá bocsátotta.
De mást ő felsége nem kíván és nem
is kívánhat, mint azt, hogy olyan vá-
lasztójoga legyen az országnak, ami-
nőt maga a nemzet kíván adni magá-
nak.

Azok, tehát, akik ismét és ismét
a királyi palastba kapaszkodva, vég-
zetes választójogi álláspontjukat ő fel-
sége személyes kívánsága gyanánt ki-
nálják a nemzetnek, ezzel visszaélnék
ő felsége nevével; belerántják az ő
felkent személyét a pártharcok forga-
tagába; ellentétbe kerülnek úgy a
magyar alkotmány sarkalatos alapelve-
ivel, mint azzal a hódoló tisztelettel, a
mivel minden magyar ember a király
személyének tartozik, s az a vétség,
amit a lojalitás ellen elkövetnek, annál
súlyosabb, mert személy szerint expo-
nálják a királyt egy olyan ügy mellett,
amelyiket végzetes csapásnak tart a
magyar nemzet nagy része, a magyar
értelmiség tulnyomó nagy többsége a
nemzet ügyére nézve, s amelyért, ha
— mit ne adjon Isten — tényé vál-
nék a dolog, rövid idő mulva súlyos
ódiám és késő nemzedékek keserű
szemrehányása fog azokra hárujni, akik
ezért a javaslatért felelősek.

Ez a felelősség nemcsak formai-
lag, de tényleg sem terhelhet mást,
a királynak azokat a tanácsosait, akik
ennek a végzetes tervnek a megvaló-
sítására vállalkoztak. A király napirendre
tűzte a kérdést. Azzal a felhívással
fordult a nemzethez, hogy nyilvánítsa
akaratát. Ennek a felhívásnak min-

denki azzal engedelmeskedik, hogy
nyíltan, bátran sikra száll meggyőző-
dése mellett és olyan megoldását
igyekszik a választójognak keresztülvinni,
amelyik, legjobb meggyőződése szerint
a trón és nemzet együttes érdekeinek
megfelel. Aki ezt teszi, az becsületes
visszhangot ad a királyi felhívásra és
ezzel bizonyára nem helyezi a koró-
nával ellentétbe a nemzetet.

De ettől eltekintve is, még ha
állana is, — amint hogy nem áll —
hogy a választójogi radikálizmus sze-
mélyes álláspontja a királynak, fejte-
tőre állít minden alkotmányos elvet, aki
azt kívánja, hogy a nemzet és király
közötti harmónia érdekében hajoljon
meg egy megalkotandó törvény dol-
gában mindenki ő felségének egyéni
nézete előtt.

Nevétséges volna az ellen védekez-
nem, hogy nem viselem eléggé szíve-
men a király és nemzet közötti egyet-
értés nagy érdekét. Eleget küzdöttem,
elég gyanúsítást és gyűlölséget szen-
vedtem el ennek az ügynek szolgálá-
tában és büszke vagyok arra, amit
ezen a téren elérhettem. De miről volt
szó 1910-ben s általában mindazon
alkalmakkor, amidőn a király és nem-
zet közötti harmónia kérdése előtérbe
került?

Szó volt arról, hogy a hadsereget
illető törvényes állapot megváltoztatá-
sára vonatkozó bizonyos nemzeti ki-
kivánságokat ne erőltessünk addig,
amig azok helyes voltáról meg nem
győztük a királyt. Szó volt arról, hogy
ne fejtünk ki alkotmányos pressziót a
koronára, hogy egy bizonyos irányban
gyakorolja a 67-iki XII. törvénycikk
11. §-ában lefektetett alkotmányos fe-
jedelmi jogait; hogy a nemzet ne boly-
gassa meg a létező állapotokat,
abban a kérdésben amelyben a király
és nemzet közötti nézeteltérés ólom-
súlyként nehezedett emberöltőkön ke-
resztül úgy a trónra, mint az országra;
amelynek nyugvópontra hozatala biz-
tosította úgy a király, mint a nemzet
számára a zavartalan, alkotmányos
együttműködés összes áldásait és vár-
juk meg, amig eloszlanak a koronának
ezirányban táplált kételyei s a kérdés
megoldása nem izgatás, nem konfliktus
utján, hanem közmelegnyugvásra beko-
velkezhetik. Azért támadtuk úgy a
szabadelvűpárt létezésének utolsó éve-
iben, mint azután is az akkori ellen-
zékét, majd a győzelmes koalíciót,
mert ütközési pontok gyanánt helyezte

*) Megjelent az Az Újseg július 29-iki szá-
mában.

ezeket a kérdéseket előtérbe s az 1867-ben létrejött politikai béke megzavarásával, a létező állapot megváltoztatására kívánta reászorítani a királyt.

Hát vajjon nem egészen különböző dolog-e az, amit ma a munkapárt szemére vetnek? Hiszen feltéve, de meg nem engedve, hogy ő felsége személyes kívánsága a radikális választójog megvalósítása, akkor is nem arról van szó, hogy a nemzet a létező állapot megváltoztatását követelje a koronától; nem arról van szó, hogy alkotmányos presszióval előírja a királynak, hogy miként gyakorolja fejedelmi jogait: hanem arról, hogy ragaszkodják a létező törvényes állapothoz egy olyan újítással szemben, amelyet veszedelmesnek tart úgy a trónra mint a nemzetre nézve.

Hát lehet-e azt mondani, hogy ellentétbe jön a király és nemzet közötti békés egyetértés nagy érdekeivel, aki egy új törvény alkotásánál a királyi akaratnak saját meggyőződését nem áldozza fel? Hát lehet-e alkotmányosságról beszélni, ha azt kívánjuk egyesektől és pártoktól, hogy dobják el meggyőződésüket; hozzanak törvényeket, amelyeket vészhozóknak tartanak a királyra és nemzetre nézve, csak azért, mert állítólag a király úgy akarja?

Mi volna ez más, mint némi alkotmányos mezzel rosszul leleplezett abszolutizmus, — mert hiszen akkor az alkotandó új törvényekre nézve is kizárólag a király egyéni akarata volna határozó s voltaképpen a király gyakorolná a törvényhozás jogát.

Valóban csodálatos eltévelyedése az elmének, hogy a huszadik században a magyar nemzet közéletében szerepet játszó férfiak hirdethetnek ilyen tanokat és valóban sajnálatos, hogy akadhatnak magyar emberek, akik így fogják fel nemzetük és királyuk iránti tartozásukat. Nézetem szerint ez az eljárás éppen annyira beleütközik az alkotmányos érzületbe, mint a király iránti tartozó hűségbe és lojalitásba. Nemcsak rossz magyar embernek, de uram, királyom hűtlen szolgájának tartanám magamat, ha hozzájárulnék egy olyan törvény meghozatalához, amelyik megigáthatatlan meggyőződés szerint végveszélyt rejt magában a nemzetre és dinasztíára nézve.

Tisza István.

Politikai hírek.

== **Politikai értekezlet Cseszeken.** A *Budapesti Hirlap*-ban olvassuk a következő hirt:

„Zircről írják nekünk: E hónap 22-én értekezlet volt Cseszeken, melyet Esterházy Béla, Pál és György grófok, Fiáth Miklós báró és mások hívtak össze. Az értekezlet kimondotta, hogy bizalommal van Cs. *Holtischer* Károlyhoz, a kerület munkapárti képviselőjéhez és a jövő választásnál is reá bizza a kerület mandátumát.”

Azt hisszük, hogy a tudósító *Fiáth Pál* báró helyett tévesen írt *Miklóst* a referátájában.

== **Belépés a munkapártba.** Vármegyénkbeli legújabb *Hunkár* Andor szolgagyőri és *Hunkár* Antal bakonybányi földbirtokosok léptek be az országos munkapártba. Az első fia, az utóbbi öccse az elhunyt főispánunknak.

== **Iklódi-Szabó János.** Vármegyénk nagyvázsonyi kerülete jeles tehetségű képviselőjének nevét mind sürűbben kapcsolataiba hozzák a munkapárti kilépésekkel. Tudomásunk szerint semmi ok nem forog fenn, ami ezeket a kombinációkat jogosulttá tenné s azt hisszük, hogy *Iklódi-Szabó* János képviselő ur felfogását tolmácsoljuk, ha azt állítjuk, hogy ő ma is *rendíthetetlen* hive a munkapártnak.

== **Osztár ügyek.** Dr. *Seidler* miniszterelnök ideiglenes kormányát állandósítani akarván, új kabinetalakításon fáradozik, a melynek tagjai esetleg tisztán hivatalnokokból fognak állani. A *csehek* egyelőre visszahúzódnak.

A háború.

A miniszterelnöki sajtóosztály táviratai.

Arz jelentése.

(Jul. 27.) Keleti harcér: **Elragadtuk Baba Ludovát.** Ellenség feladta kárpáti állásait és keletnek hátrál. Tatár szorosnál különösen kitüntette magát a **budapesti 32. Mária Terézia gyalogezred.** **Elfoglaltuk Belatynt, Ottymiaát, Tlumácot és Bucacot, németek Trembovia nyugati szélén állnak.**

(Jul. 28.) Keleti harcér: Felső Lusitánál **Soveja és Negrilesti községek ellenség kezére kerültek.** Erdős-Kárpátokban orosz arcvonal Tatár szorosától Kiriibabáig megingott. **Honvédek elfoglalták Capult.** Kövess vezérezredes haderői északkeletnek nyomulnak. — **A Starhemberg 13. gyalogezred és bajor csapatok éjjel megszállták Kolomea városát.** Közeledünk Strypához. **Czortkov és Trembovia németeké.** Tarnopoltól keletre ellenséget szorítjuk vissza.

(Jul. 29.) Keleti harcér: **Ellenség Putnánál előbbre jött, Sovejanál visszavertük.** **Kiriibabánál oroszokat mieink kivetették magaslaikból.** **Tornatik hegyet németek rohammal elfoglalták.** Szövetséges haderők Bukovina felé közelednek, oroszok Zbrucz felé nyomulnak. **Áthaladtunk Jagielnicán. Tremboviától és Tarnopoltól keletre is tért nyertünk.** — Olasz harcér: Isonzónál élénk ágyúharc.

(Jul. 30.) Susita és Casinu völgyekben **meghíusult** ellenséges támadások. Bukovinában **további tért nyertünk.** **Valeputnánál elfoglaltuk alagut támaszpontot.** **Fundul Moldovi felett átléptük a Moldova völgyét.** Czeremosz jobbpartján harc. Pruth és Dnyeszter között ellenséget visszavetettük. **Bukovina nyugati határát átléptük.** **Honvédek megszállották Zaleszcykit. Skala és Husiatyn között helyenként orosz területre léptünk.** Brodytól délre **sikeres előre-*l*rések** orosz árkokba.

(Aug. 3.) A sajtóhadiszállásról jelentik: **Ma reggel osztrák-magyar csapatok bevonultak Csernovitzba.**

Hírek.

— **Püspökönk beiktatása.** Rott Nándornak, az új veszprémi püspöknek ünnepes felszentelése és beiktatása ez év őszén, alkalmasint szeptember hónapban lesz. A püspöki kinevezéshez szükséges kísérő iratok ugyanis a háborus körülmények közt a pápai futár útján csak a jövő hónap végére érkezhetnek meg és az installációra vonatkozó intézkedések csak ezután rendelkezhetők el. A püspök addig Budapesten marad és tovább is végzi a középponti papnevelő intézet kormányzását.

— **A király és a balatonszabadi hadiárva-szanatórium.** Siófok szomszédságában, Balatonszabadin épült fel a hadiárva első nagy gyermekszanatóriuma. Az intézet ünnepi felavatása Szent István-napján lesz és azon a királyt a kabinetiroda útján vett értesülés szerint Miksa királyi herceg fogja képviselni. A felavatásra különvonat viszi a vendégeket, akiknek sorában a szövetséges államok közegészségi intézeteinek képviselői is jelen lesznek.

— **Hadiárva ügyelmébe.** A veszprémi „Hadiárva Otthon” bizottsága az „Országos Gyermekvédő Liga” támogatásával, a folyó tanévben gondoskodni óhajt olyan szegény középiskolai (polgári, gimnáziumi, kereskedelmi iskolai stb.) fiu- és leánytanulók tanításáról, akiknek apjuk a harctéren hősi halált halt, vagy a háború folytán katonai szolgálat alatt elhalt. A kérvényekhez csatolni kell a tanuló előző évi iskolai bizonyítványát, keresztlevelét, az apa elhunytát igazoló okmányt, a családi állapot és vagyoni viszonyt igazoló községi bizonyítványt. A kérvényt legkésőbb augusztus 20-ig dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselőhöz Veszprémben, mint a „Hadiárva Otthon” elnökéhez kell beküldeni. Az augusztus 5-iki gyermeknap gyűjtés eredményét az alkápnai, illetve főbírói hivatalhoz kérjük beküldeni.

— **Városi közgyűlés.** Veszprém város képviselőtestülete tegnap, azaz augusztus hó 4-én d. e. 9 órakor rendes közgyűlést tartott. A szép számmal megjelent képviselőket a polgármester üdvözölte. **Bejeleníti** tárgysorozat előtt elnöklő polgármester, hogy a városi tisztviselők külön jutalmazása tárgyában történt felelőbeszéd a miniszter elutasította. **Bejeleníti** továbbá, hogy a jutasi katonai kórház bérletét évi 13 ezer korona bérrésszeggel újra megkötötték. **Tudomásul vették.** A tárgysorozat első pontja: A városi tanács jelentése a marhahizláló üzem beszüntetéséről, a sertéshizláló üzem korlátozásáról s ezekkel kapcsolatban az összes közéletelmzési üzemekről. Dr. Horváth Béla v. főjegyző mint előadó elmondja, hogy a városi marhahizláló üzemet be kellett szüntetni a takarmányhiány miatt, továbbá mert kellő anyagi garanciával — Oblatt bevonulása miatt — és szakértelemmel rendelkező vállalkozót a város nem talált. A sertéshizláló üzemet is korlátozni kellett azon egyszerű okból, mert a hizott sertés elfogyott, van ugyan még 60 darab sovány sertés, de ezeknek is nagy nehézségekbe ütközik az élelmezése. Szándékozik a város még 4—5 száz darabot beállítani, ha a kiadandó rendeletek ezeknek élelmezését megengedik. **Ezután előadta** a közéletelmzési pénztár eddigi forgalmát, melynél Pósa Endre és Juraszek János szólalt fel. Pósa Endre köszönetét fejezi ki, Juraszek János pedig arra kéri a közgyűlést, hogy a végelszámolásnál megmaradó-hasznot jótékony célra fordítsák. A tárgysorozat második pontja a város lakosságának 1917—18. évi gabona- és lisztellátása volt. Előadó ismerteti polgármester indítványát, hogy a város egész lakosságának beszerezni szándékozik az egész szükségletét s kéri a közgyűlést, hogy e tárgyban bizza meg a tanácsot az intézkedéssel. **Rupert Rezső dr. televételi ajánlata** elutasított. **Bokrossy Jenő v. főmérnöknek** a veszprémmegyei talajművelő felügyelő bizottsági taggá történt választása tudomásul vétetett.

Veszprém r. t. város polgármesterétől.

11246/1917. szám.

Hirdetmény.

Az Országos Közélemezési Hivatal Elnökének 63731. számú távirati rendelete rendelete alapján közhírré teszem, hogy amennyiben a 2292/1917. M.E. számú rendelet 3. §-ában foglaltak szerinti feltételek fennfornak, az ott megállapított korlátok között az őrési engedély idejéig származó buza, rozsra és kétszeresre kiadható.

Az új termésből származó őrési tanúsítványok felső részét megkülönböztetés céljából „1917. évi termés” jelzéssel kell ellátni. Veszprém, 1917. július 25.

Dr. Horváth
h. polgármester

Iskolaszerek, rajzszerk, papírok,
minden e szakba vágó cikkek a
legelőbb áron kaphatók

PÓSA ENDRE
könyvkereskedésében

Veszprém, Rákóczy tér 3. sz.
(Saját ház.) Telefon 93.

Minden iskolában használható
tankönyvek raktáron vannak.

Veszprém r. t. város polgármesterétől.

11346/1917. szám.

Hirdetmény.

A földművelésügyi miniszterhez érkezett jelentések szerint egyes birtokokok a zabot most lekaszályozó takarmánynak használják fel.

Minthogy az ilyen eljárás a jelenlegi silány zabtermés mellett a hadsereg ellátását s így harccképességét veszélyezteti, a földművelésügyi miniszter 61194/eln.-1917 számú rendelete alapján tudatom, hogy a zabnak ilyen feletetése tilos s a zab-feletetést szilkség esetén kárhatalommal is akadályozza meg Veszprém, 1917. július 29.

Dr. Komjáthy s. k.
polgármester.

KURTZ GYULA
VESZPRÉMBEN és PÁPÁN

Új és használt
zongora, pianino, harmonium
és cimbalom raktára.

Kölcsönzések, javítás- és
hangolások helyben és
vidéken is teljesítettek.

Avult hangszerek újaként becsereztettek.

**HIRDETÉSEKET
FÖLVESZ
A KIADÓHIVATAL.**

Nemzetközi
**Halotyszállítási
Iroda**

Budapest, VI. Andrásy-út 11.

Telefon 167-30.

Exhumál gyorsan és olcsón.

Minden felvilágosítást készséggel ad.

— Mezei egerek irtására „Ratin” tenyészet. A patkányok, hörcsögök, ürgek, egerek irtására, már régebben jó sikerrel használják a „Ratin”-t. Dr. Raebkger újabban megkísérelte a mezei egerek irtását „Rattinnal”, melyre a százsz tartomány földjei kedvező alkalmat nyújtottak. Az említett területen már a „Ratin” kihelyezését követő harmadik napon több ezer hullát találtak a földeken, míg a vadállomány, vagy más szabadon élő állatok között elhullás nem fordult elő. A „Ratin” tenyészet tehát mezei egerek pusztítására határozottan alkalmas. Bővebb felvilágosítással szolgál a „Ratin” vezérképviselet, Budapest, VII. Rottenbiller-utca, 30. szám.

A földművelésügyi miniszteriumi által
körlevélben „Raffia” helyett ajánlott

szőlőkötözőfonal

100 százalékos nátron cellulóz-ból, e-
ismerten megpízható minőségben, bár-
mely mennyiségben legutányosabban
megrendelhető

Salgó és László cégnél

Budapest, V. Nádor-utca 20.

Mechanikai szövöde.

Zsák-, ponyva- és impregnálógyár.

Gyar Óbudán. Telefon: 160-82.
és 163-16.

Sürgőnycim:

MAXALGÓ BUDAPEST.

Eredeti svéd gyártmányú

WIKING aratógépeket,

kaszáló, marokrakó és
kéveköttőgépeket szállít a
Magyar Általános gépgyár R. T.
Budapest, VI., Váci-út 141.

Telefon 45-15.

Sürgőnycim: Magomobil.

Nagy tartalékrész raktár.

A 7. honvéd pótüteg gazdasági hivatala
elvallalja bármily mennyiségű
rétnek és egyéb takarmányneműeknek
részért való lekaszálltatását

és összehakarítását.

Érdeklődők jelentkezzenek fenti hivatal
Veszprém, Kossuth Lajos-utca 42.
szám alatti irodájában.

Viszketőség, sömör, rüh

leggyorsabban elmúlászlja
a Dr. Fleisch féle eredeti

„**BARNA-ZSIR**”

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig ere-
deti pecsétés Dr. Fleisch féle kérjünk.

Próba tégely 100 K, nagy tégely 3 K,
családi tégely 9 K.

Kapható a helybeli gyógyszerárakban vagy
direkt a készítőnél Dr. Fleisch E. „Korona”
gyógyszertára, Győr.

Csúz, kőszvényben

anyagcsere zavarokban szenvedők és
gyermekek évszázadok óta bevált rá-
diumos gyógyító fürdője

LIPIK (Szlavonia)

64° C

Háboruban is télen-nyáron üzemben.

Fürdőkkel egyesített gyógy-
penziók. Prospektust küld a
FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

Radioaktív, alkatikus
sós, jódos hőforrások.
ISZAPKEZELÉS.